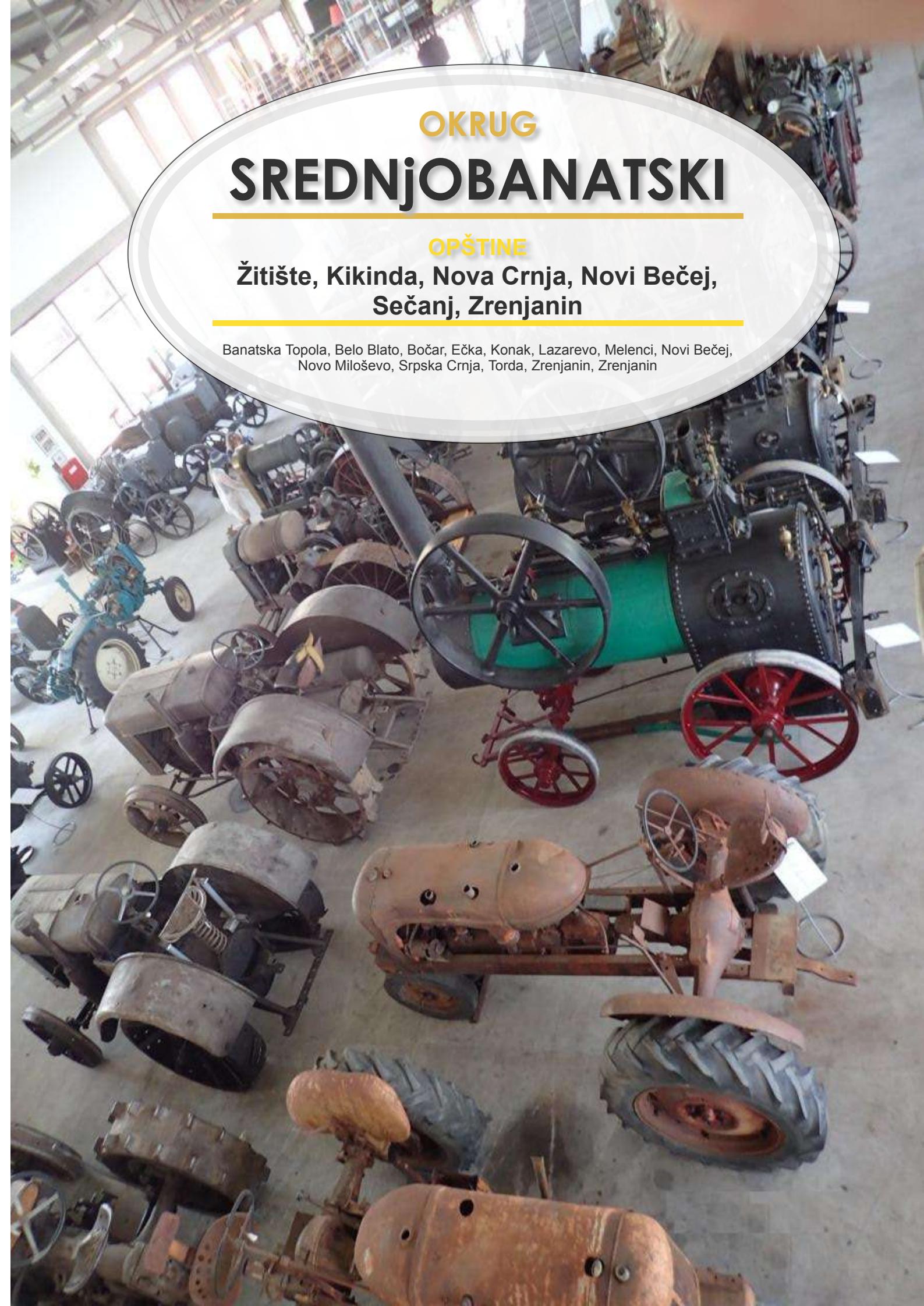

OKRUG
SREDNJOBANATSKI

OPŠTINE

**Žitište, Kikinda, Nova Crnja, Novi Bečeј,
Sečanj, Zrenjanin**

Banatska Topola, Belo Blato, Bočar, Ečka, Konak, Lazarevo, Melenci, Novi Bečeј,
Novo Miloševo, Srpska Crnja, Torda, Zrenjanin, Zrenjanin

Prostire se po širini u srednjem delu Banata, a po dužini između reke Tise i rumunske granice. Zauzima površinu od 3256 km² a broj stanovnika iznosi nešto preko 220000. Čini ga 5 opština i 55 naselja. Administrativni centar je Zrenjanin.

Na prethodnoj strani: Novo Miloševо, Muzej starih mašina

PRIVATNI MUZEJI

Srbija raspolaže energijom, kreativnošću i preduzimljivošću ljudi, što se može videti i po mnogobrojnim ličnim zbirkama i izložbama, jedinstvenim po sadržaju. Verovatno retko ko prepostavlja da se od na primer, hleba ili traktora ili parfemske boćice može napraviti vrlo posećena izložba (muzej). Postoje dokazi da može.

U Pećincima postoji Muzej hleba slikara i svestranog umetnika Jeremije, koji je ujedno i izuzetan kustos. U Paštriću (Mionica) postoji muzej kamena sa više od 300 geoloških eksponata koji vodi biolog Petar Petrović. Odnesavno u Beogradu postoji Muzej iluzija (muzej je stvaran).

U Despotovcu, u dvorištu privatne kuće, izrađen je i izložen Park minijatura najznačajnijih građevina u Srbiji, odnosno makete 20 najznačajnijih manastira u razmeri 1:17. Ova ideja je preuzeta i za ukrašavanje jednog trga u Kruševcu, na kome je izrađena slična postavka.

U Padini je Pavel Petraš otkupio kuću sa dvorištem, samo da bi mogao da je napuni zbirkom koju je sakupljao celog života - preko 7000 autentičnih predmeta padinskih domaćinstava i slovačke narodne nošnje. U Bezdanu su sestre Pudar svoju devojačku strast za parfemima spakovale u police ličnog muzeja, a sebe pretvorile u izuzetno posvećene kustoskinje.

Neobična mešavina etno ambijenta, prostora za odmor, umetničke radionice i muzeja nalazi se na privatnom imanju nazvanom Krstovgrad koji se nalazi u blizini Mataruške Banje. Galeriju u selu Šljivovica drži Miladin Lekić, autor vrlo inventivnih šaljivih drvenih seljačkih i ratničkih figura.

U selu Bistrica nalazi se Muzej Dragutina Tomaševića, koji je kao naš prvi i proslavljeni olimpijac-maratonac imao mogućnost da izbegne odlazak u rat, ali je lično osećanje časti bilo jače od kraljeve naredbe.

Nije privatni, ali ga treba pomenuti jer nije šire poznat u javnosti: Železnički muzej uskog koloseka u Požegi.

U mestu Strojkovce postoji Gajtanara, odnosno Muzej tekstilne industrije koji osvjetjava početke buma tekstilne industrije u Leskovcu.

Zatim, imamo Muzej automobila, zbirka Bratislava Petkovića u Beogradu, a u Pančevu muzej motocikala.

U selu Teferič, pored Kragujevca, Mirko Nikolić je osnovao Muzej poljoprivrednih mašina (traktora, plugova i kosilica).

I na, kraju, najveća i najznačajnija zbirka postoji u Novom Miloševu, na privatnom posedu porodice Žeravica. Od 1991. u namenski izgrađenom prostoru postoji Muzej starih mašina, a odnesavno i Muzej Dušana Popova, čoveka koji je Janu Flemingu bio inspiracija za lik Džejmsa Bonda.

Karakteristično za okrug

MUZEJ STARIH MAŠINA

U Novom Miloševu, na privatnom posedu porodice Žeravica, od 1991. u namenski izgrađenom prostoru postoji - Muzej starih mašina, zbirka tehničkih proizvoda 19. i 20. veka zasnovana na poljoprivrednim mašinama (traktori, parne mašine, vršalice), a proširena na veliki broj oblasti kao - stari zatnati, automobili, elektronika i audio tehnika.

Muzej raspolaže sa nekoliko hiljada eksponata, pri čemu su neki stariji od 200 godina. Najvredniji eksponat je i najstariji sačuvani traktor u Srbiji, američki Hart-par, redni broj 30 iz 1920. godine. Veoma vredna je i zbirka traktora austrijskog Štajera.

TRI SLANA JEZERA

Slana jezera na ovom području, svoje minerale duguju vencu Karpati sa kojih ih prolećne bujice spiraju i talože u ravnici. Soli su lako rastvorljive i lako se ugrađuju u tlo koje je ionako slano zbog visokog nivoa podzemnih voda. Jezero Rusanda (Melenci) deo svojih soli pozajmljuje i od nepostojecog Panonskog mora. Do njegovog blata dopire i fosilna morska voda iz dubina. Ova jezera nemaju pritoke, pune se atmosferskim padavinama i podzemnim vodama. Nemaju ni oticanje, vodu gube samo isparavanjem.

Sva tri jezera su, svojim salinitetom stvorila i jedinstvene eko sisteme u okolini.

Slano Kopovo ima veliki značaj kao specifičan i raritetni rezervat prirode. Stavljen je na listu Ramsarske konvencije, na kojoj se nalaze močvarna područja koja su od međunarodnog značaja naročito kao staništa ptica močvarica. Na njemu se svakog novembra organizovano posmatra prelet ždralova koji u hiljadama doleću i prave pauzu na svom dugom putovanju.

Rusanda je zaslanjeno panonsko jezero nastalo u veoma starom i narušenom meandru Tise, kakvih u Panonskoj niziјi pored velikih reka ima dosta. Specifična je po ekosistemima tipičnim za panonske, slane, muljevite bare i njihove povremeno presušene delove.

Specijalni rezervat prirode Okanj bara je rezervat prirode koji obuhvata kompleks livadsko-stepske vegetacije, slatinu i zaslanjenih bara, biljni i životinjski svet karakterističan za slanu podlogu. Nalazi se između naselja Elemir, Melenci i Kumane.

Osim ova tri slana jezera, postoji samo još jedno, vrlo malo i vrlo plitko, kod Subotice, a zovu ga jednostavno - Slano.

Ostale znamenitosti okruga

PRIRODA

Pored tri slana jezera i okolnih specijalnih rezervata prirode, najveći **specijalni rezervat** predstavlja Carska Bara. Najpoznatija je kao stanište ptica, ali obuhvata i raznolike međusobno izmešane oblike vegetacije - vodene, travnate i šumske. Okružena je velikim jezerima-ribnjacima, i rukavcem Begeja kojim se Bara može oploviti turističkim brodom.

U okrugu se nalazi i nekoliko **zaštićenih stabala**. Dva stabla hrasta lužnjaka su zaštićena, jedno u selu Kumane (Novi Bečeji) i drugo u Zrenjaninu. Pored ta dva, postoji i stablo belog duda u Belom Blatu. Izgleda vrlo impresivno, debelo, čvornovato, utegnutu gvozdenim kaišem.

Interesantan je slučaj izvora "gorke vode" u Lazarevu, kod Zrenjanina, čija je lekovitost potvrđena još 1933. godine. Njena komercijalna eksploracija je prekinuta početkom Drugog svetskog rata i do danas nije ponovo pokrenuta.

KULTURA

Još jedan jedinstveni **muzej** postoji u Novom Miloševu. Čuveni britanski tajni agent 007, Džeјms Bond, filmski lik poznat po spektakularnim tajnim akcijama i hordama lepotica, rođeni je Banaćanin. Dušan Popov, rođen i živeo u Novom Miloševu između dva velika rata, za vreme drugog je, radeći za britansku obaveštajnu službu, svojom sposobnošću, a i temperamentnim životom, inspirisao pisca Jana Fleminga. I, pojavio se - Džeјms Bond. Cela priča je dokumentovana u tri prostorije muzeja u kući koja je bila deo imanja porodice Popov, a sada pripada porodici Žeravica koja odmah pored drži i Muzej starih mašina.

U istom mestu, u prostorijama obnovljenog velikog sklađišta za kukuruz građenog početkom 19. veka sada je smešten zavičajni muzej - Kotarka. U postavci muzeja se nalazi nameštaj, pokućstvo, tekstilni predmeti, poljoprivredni i majstorski alati, fotografije itd. U zbirci su i kameni nadgrobnici spomenici iz 18. i 19. veka sa starih grobalja Beodre i Karlova, jer je u planu i lapidarijum.

Pesnik i slikar Đura Jakšić rođen je u Srpskoj Crnji. Njegova rodna kuća, građena tridesetih godina 19. veka, pretvorena je u **spomen kuću** i u njoj se nalazi spomen zbirka – Muzej Đure Jakšića. Postavka sadrži printove najpoznatijih dela, izbor pesama i odlomaka pripovedaka, deo sa etnografskom postavkom, kao i galeriju slika savremenih umetnika.

Dve su **vetrenjače** sačuvane na ovom području. Bošnjakova (u Melencima) se nalazi pored puta, otvorena je i pristupačna, dok se vetrenjača u Belom Blatu nalazi na privatnom imanju i potrebno je prethodno odobrenje za pristup.

Od **reprezentativnih objekata** iz grupe dvoraca (vila i letnjkovaca) najpoznatiji je, svakako dvorac u Ečkoj, koji je čuven i kao ugostiteljski objekt. U selu Bočaru postoje dva objekta koji su, zajedno sa sada nepostojećim velikim parkom pripadala istoj porodici. Dva objekta postoje i u Zrenjaninu. Na Bisernom ostrvu kod Bačkog Gradišta nalaze se veliki vinogradni i dvorac nekadašnjeg vlasnika, Gedeona Roncicija, a u Banatskom Dvoru dvorac Rogendorf–Čekonjić.

U Srpskoj Crnji se nalazi objekt klasicističkog stila, izgrađen 1942. godine, a sada je u njemu hotel. Po jedan objekt se nalazi u Novom Miloševu, Sokocu i Banatskom Dvoru. Ovi objekti su trenutno bez namene.

Značajni objekti u Zrenjaninu su: Gradska kuća, podignuta tačno pre dva veka (1820.) na temeljima bečkerečke tvrđave, monumentalna je i atraktivna građevina na velikom gradskom trgu; u nekadašnjoj Palati finansija sagrađenoj 1894. godine (restaurirana 2003.) sada se nalazi Narodni muzej.

Objekti kulture u Zrenjaninu su: Narodni muzej u pomenutoj Palati finansija; Narodno pozorište "Toša Jovanović", sa najstarijom pozorišnom salom u Srbiji, sagrađenom 1839. godine; Gradska biblioteka "Žarko Zrenjanin".

Najznačajniji **spomenici** u Zrenjaninu: Aleja velikana u Karađorđevom parku sa bistama 15 zaslужnih Zrenjaninaca; Spomenici posvećeni narodno-oslobodilačkoj borbi u Drugom svetskom ratu na više gradskih lokacija, u Karađorđevom parku, spomen-parku na Bagljašu, na Žitnom trgu, u Plankovoj bašti; Spomenik kralju Petru I Karađorđeviću; Spomenik narodnom heroju Žarku Zrenjaninu.

Sakralne objekte u Zrenjaninu čine: Crkva Uspenja presvete Bogorodice, podignuta 1746. u baroknom stilu, jedna je od najstarijih u celini sačuvanih građevina u Zrenjaninu; Crkva Vavedenja presvete Bogorodice je izgrađena 1777. godine, na mestu koje još nije obuhvatalo urbano jezgro grada; Rimokatolička katedrala zaštitnika Svetog Ivana Nepomuka (sa orguljama) podignuta je 1868. godine; Reformatska crkva, sagrađena je 1891, a delimično restaurirana 2007. godine; Manastir Svetе Melanije Rimljanke, osnovan je 1935. godine kao prvi ženski manastir u Eparhiji banatskoj; Crkva Svetog arhangela Mihaila ("Ruska"), bila je tamnica u sklopu Bečkerečke tvrđave, a dolaskom ruskih emigranata (1922), postala je pravoslavna bogomolja; Slovačka evangelistička crkva podignuta je 1837. godine; Pijarističku crkvu osnovali su sveštenici reda Pijarista, profesori ovdašnje gimnazije, 1846. godine.

ISTORIJA

Ranije mišljenje da srednji Banat nije bio naseljavan tokom praistorije, opovrgnuto je tokom dvadesetog veka. U međuvremenu su otkrivene mnogobrojne **neolitske** lokacije. Samo na području Zrenjanina je registrovano pedesetak nalazišta. Jedno od najstarijih je Matejski Brod sa još par sličnih u okolini Novog Bečeja.

Brojne **humke** postoje u ovom okrugu. Naročito veliki broj postoji na potezu Novi Bečeji - Kikinda. U blizini Slanog Kopova ima ih više, najpoznatije su Velika humka, Maslarska i Rutava. Kod Idoša su tri neimenovane, a kod Novog Miloševa je Tamaš humka koja je raskopana pri izgradnji puta prema Banatskoj Topoli. U blizini Perleza je humka Kovilovica, a kod Lazareva Kapetanova ili Kolarska humka. Arheološki lokalitet predstavljaju Čabar humka kod Srpskog Itebeja i Ludoška humka kod Jarkovca.

Najznačajniji **srednjevekovni** objekt je svakako crkva Arača između Novog Bečeja i Novog Miloševa. Ova jako stara bazilika izuzetnih dimenzija nekada se nalazila u centru velikog naselja (danас je okružuju samo njive). Ovo je bilo mesto prvog većeg doseljavanja Srba na područje Banata.

Tu je zatim tvrdava na Tisi kod Novog Bečeja, čiji ostaci samo proviruju iz reke; podignuta je u 13. veku, a Turci su je osvojili 1551. godine.

ZDRAVLJE I REKREACIJA

Na nekoliko kilometara od centra, na bivšim kopovima peska, tri jezera čiste vode pružaju Zrenjanincima letnje osveženje na lepo uređenoj **plaži**. Kupalište se zove, logično - Peskara.

Veliko zrenjaninsko **izletište** bogato sadržajem na Adi Šumice, potpuno je okruženo rekom.

Rukavac Tise (Mrtva Tisa) kod Novog Bečeja predstavlja ribarski raj ali i lepo sređeno izletište sa čamcima za vožnju po dosta prostranom jezeru.

Mapa okruga i QR kodovi

1. Dvorac Hertelendi - ...

2. Dvorac Hertelendi - ...

3. Dvorac Nojha-
luzen

4. Muzej starih
mašina,...

5. Spomen ku-
ća/Muzej Đu...

6. Galad Grad

7. Dvorac Kara-
čoni/Zama...

8. Muzej Kota-
rka

9. Arheološko
nalazište...

10. Velika hu-
mka, Novi B...

11. Stari grad na
Tisi

12. Dvorac Ro-
honci, Bise...

13. Stara Tisa

14. Dvorac Soko-
lac

15. Jezero Slano
Kopovo

16. Crkva Arača

17. Bošnjakova
vetrenjača,...

18. Rusanda, je-
zero i ba...

19. Dvorac/Bibi-
ćeva kuća...

20. Pinova vila

21. Elekova vila

22. Dvorac Ka-
šteli, Ečka

23. Etno kuća,
Belo Blat...

24. Stablo belog
duda, B...

25. Vetrenjača,
Belo Blat...

26. Carska Bara

27. Dvorac Dani-
jel, Kona...

Dvorac Hertelendi - Bajer (Bočar, opština Novi Bečeј) Kud' li se dedoše pare za obnovu? • Izgrađen je verovatno sredinom 19. veka i detaljno renoviran u prvoj deceniji 20. Trenutno nema namenu. U statusu je prethodne zaštite, što je najniži formalni nivo zaštite. Pre nekoliko godina su odvojena sredstva i počelo se sa restauracijom koja nije daleko odmakla. (45.770472, 20.278657)

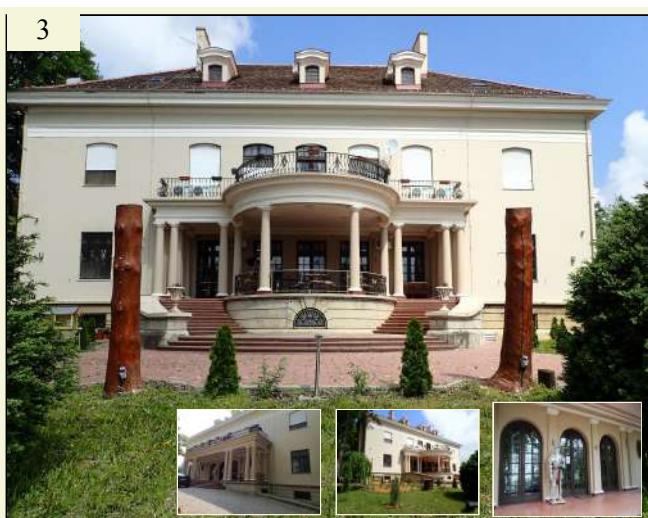
Muzej starih mašina, Novo Miloševac (Novo Miloševac, opština Novi Bečeј) Cela istorija industrije traktora u banatskom selu • Postavku čini veliki broj traktora svih epoha; nekoliko parnih mašina; nekoliko starih modela automobila; radio aparati predratni i poratni; predmeti vezani za stare zanate. Skoro sve stare mašine su kompletirane. (45.728987, 20.304733)

Dvorac Hertelendi - Bajić (Bočar, opština Novi Bečeј) Dom knez Miloševog zeta i crke • Nastao je verovatno početkom 19. veka. Trenutno je bez namene. Od februara 2019. nalazi se u statusu spomenika kulture. Dvorac je, inače, od građevina, župana Hertelendija, kasnije otkupio bogati trgovac, baron Todor Bajić. Todor je bio zet kneza Miloša. (45.768880, 20.279255)

Spomen kuća/Muzej Đure Jakšića (Srpska Crnja, Opština Nova Crnja) Rodna kuća našeg književnika i slikara, Đure Jakšića, nalazi se u Srpskoj Crnji, na samoj granici sa Rumunijom. (45.724248, 20.694066)

Dvorac Nojhauzen (Srpska Crnja, opština Nova Crnja) Zdanje je nastalo između 1941. i 1943. godine • Podignut u toku Drugog svetskog rata za potrebe visokog nemачkog oficira Ima status spomenika kulture. U objektu se sada nalazi hotel sa restoranom. (45.7451697, 20.6937876)

Galad Grad (Banatska Topola, opština Kikinda) Neispitani arheološki fakti na velikoj površini • Utvrđeno je da se na prostranoj banatskoj zaravni nalazio zemljani bedem koji je opasovao prostor od $1 \times 1,5$ km. Dalja istraživanja nisu vršena. Pretpostavlja se da je utvrđenje podigao bugarski vojvoda Glad radi odbrane od Mađara. (45.7214, 20.4188)

7

Dvorac Karačoni/Zamak grofa Kračonija (Novo Miloševо, opština Novi Bečeј)
Ko sve nije ovde boravio • Građen 1846., renoviran je 1980. i 1991. godine. Trenutno je deo privatnog poseda i nema funkciju. Nosi status spomenika kulture od velikog značaja. Ovu zgradu su, kao svoj dom ili poslovni prostor koristili: prijatelj porodice Karađorđević pripadnik belogardejaca, opština Beograd za potrebe osnovne škole, dom za decu palih boraca, dom za besprizornu 'ensku mlade' i na kraju, fabrika deterdženata (zrenjaninheritage.com). (45.708427, 20.295823)

10

Velika humka, Novi Bečeј (Novi Bečeј, opština Novi Bečeј) Velika humka nalazi se na domak Novog Bečeja, na njivi koja je uz sam magistralni put. Par stotina metara dalje, ide skretanje za Slano Kopovo. I na ovoj humci se može konstatovati opšta karakteristika - flora je potpuno drugačija od svega što se može sresti u okolini. Na vrhu humke nalazi se bunker, verovatno postavljen u vreme IB. Humka nije istraživana, ali je potpuno očuvana. (45.635743, 20.175658)

8

Muzej Kotarka (Novo Miloševо, opština Novi Bečeј) Kolonada koja je čuvala kukuruz, sada okružuje zavičajnu zbirku • Zgrada kotarke, magacina za čuvanje kukuruga, nalazi se prekoputa dvorca Karačonji i čini s njim ambijentalnu celinu. Izgrađena je 1841. godine u sklopu žitnog magacina, koji je takođe sačuvan i uklonjen u kompleks. Zgrada kotarke je u stalnoj rekonstrukciji od 2001. godine, a u međuvremenu u njoj je uspostavljen zavičajni muzej sa zavidnim brojem predmeta prikupljenih lokalno. (novibechej.com) (45.7076, 20.2995)

11

Stari grad na Tisi (Novi Bečeј, opština Novi Bečeј) Nekada važna tvrđava, sada kamen zaronjen u reku • Vidljivi su minimalni ostaci bedema, većim delom potopljeni. Na lokaciji se, zavisno od vodostaja Tise mogu videti: deo bedema sa tablonom deo kule ili bedema, pedesetak metara uzvodno, ukopani ispod nivoa ttereina. Utvrđenje je tu postojalo, verovatno, još u rimsko vreme. Poslednju veliku bitku tvrđava je doživela 1551. godine kada je Mehmed Paša Sokolović tvrđavu osvojio, a obližnju crkvu Araču spalio. (45.596305, 20.117475)

9

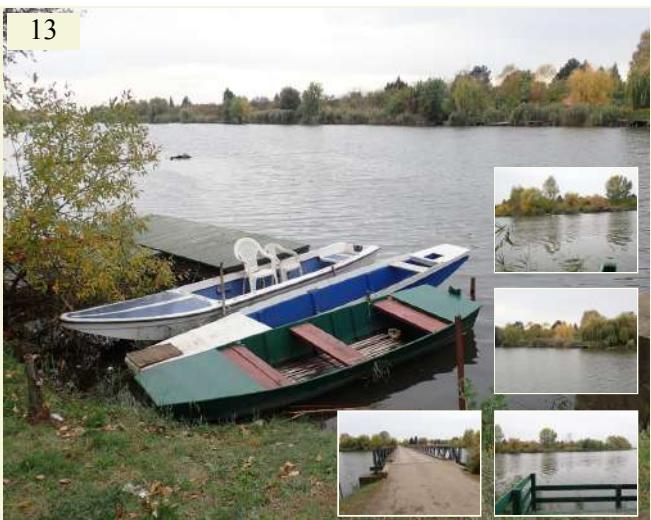

Arheološko nalazište Matejski Brod (Novi Bečeј, Opština Novi Bečeј) Urbani tragovi potiske kulture, starosti 4000 godina pne • Nalazište ima status spomenika kulture od velikog značaja. Nema oznaka, niti informacija na licu mesta. Do lokacije se stiže prašnjavim atarskim putem. Udaljena je oko 500 m od magistralnog puta (N. Bečeј - N. Miloševо), a skreće se na istom mestu gde, na suprotnoj strani počinje atarski put za Slano Kopovo. (45.649981, 20.177500)

12

Dvorac Rohonci, Biserno ostrvo (Novi Bečeј, Opština Novi Bečeј) Okružen vinogradima koji daju čuveno vino Krokanj • Zaštićen je kao spomenik kulture. Zgrada, osim nekoliko privatnih stanova u prizemlju, deluje kao da se ne koristi. (45.553817, 20.067921)

Stara Tisa (Novi Bečeј, Opština Novi Bečeј) Najduži meandar u Vojvodini • Zaštićen je kao park prirode. Ovde ćete naći na solidan drveni most, pontone po obalama, lepe vikendice, reku koja je postala jezero i puno ribe koju nije lako upecati. Meandar Stare Tise je ovde dugačak preko 24 km. Bečeji Staru Tisu, inače, zovu Mrva Tisa. (45.53744, 20.06751)

Crkva Arača (Novi Bečeј, opština Novi Bečeј) Veliki verski objekt, usred ničega • Lokacija crkve je čudna, dok se ne pročita njena istorija. Sada stoji usamljena, okružena zaseđanim njivama, a u vreme gradnje bila je okružena velikim naseljem. Ceo posed je, kao poklon, predat despotu Stefanu Lazareviću. Kasnije - razoren je od Turaka, raseljen i nikada više nastanjen. Objekt je potpuno jedinstven. Dimenzije pročelja, unutrašnji lukovi, lukovi prozora čine intrigantan sklad, idealan za fotografisanje. (45.6435, 20.273)

Dvorac Sokolac (Novi Bečeј, opština Novi Bečeј) Još jedno veleposedničko imanje u vlasništvu Dunderskih • Sagradio ga je Lazar Dunderski, krajem 19. veka. Velelepna zgrada i veliki park oko dvorca, po malo su zapušteni. U dvorcu se nalazi i soba Lenke Dunderski. Objekt je zaštićeni spomenik kulture. Zgrada dvorca trenutno nije u upotrebi. (45.5639377, 20.1420983)

Bošnjakova vetrenjača, Melenci (Melenci, Opština Zrenjanin) Jedna od jedine dve preostale banatske vetrenjače • Vetrenjača se nalazi na širokoj poljani pod red puta za Kikindu. Inače, u unutrašnjosti se nalazi kompletan drevna konstrukcija. Ima status spomenika kulture od velikog značaja. (45.532119, 20.321662)

Jezero Slano Kopovo (Novi Bečeј, opština Novi Bečeј) Sudeći po prometu, ovo je franfurtski aerodrom za ptice • Prirodno slano jezero, jedno je od tri u Banatu. Predstavlja jednu od najprometnijih migracionih tačaka za evropske ptice. Posebna atrakcija je prelet ždralova koji se organizovano prati prvog ili drugog vikenda u novembru. (45.631761, 20.20067)

Rusanda, jezero i banja (Melenci, Opština Zrenjanin) Slano jezero, poznata banja i park prirode • Rusanda je poznata lekovita banja u kojoj se nalazi specijalna bolnica za rehabilitaciju. Banja je smeštena uz jezero Rusanda, koje je jedno od jedina tri slana jezera Srbije. (45.525556, 20.298889)

19

Dvorac/Bibićeva kuća, Melenci (Opština Zrenjanin, Melenci) Bogata građanska kuća znamenitog i zasluznog Pavla Bibića ima status spomenika kulture. Izgrađena je 1896. Danas je u zgradi - dom penzionera. (45.516149, 20.314640)

22

Dvorac Kaštel, Ečka (Opština Zrenjanin, Ečka) Na otvaranju dvorca svirao je Franc List • Dvorac je izgrađen početkom 19. veka, ali je vremenom dograđivan i preoblikovan, a konačni izgled dobija krajem 19. veka. Uz zgradu dvorca, sačuvan je i vodotoranj u obliku osmougaone tvrđave na kanalu pored dvorca. Toranj je (verovatno) nastao je krajem 19. veka. (45.321570, 20.434268)

20

Pinova vila (Opština Zrenjanin, Zrenjanin) Nevelika, skladna zgrada u centru Zrenjanina čeka bolje dane • Nastala je 1894, a zaštićena je kao spomenik kulture. Ne tako davno otvorena je magistrala tik uz vilu, tako da je verovatno i to doprinelo da ostane objekt bez namene. (45.38351, 20.3881)

23

Etno kuća, Belo Blato (Belo Blato, opština Zrenjanin) Kompletno seosko domaćinstvo spremno za izložbu • Kompleks obuhvata kompletno seosko, neveliko domaćinstvo, sa svim pomoćnim zgradama i omanjim dvorištem. Nalazi se uz dvorište škole. Prepoznali smo čardak sa svinjem i ukopani trap, ali nismo uspeli da odredimo funkciju peći na sredini dvorišta. Kuća verovatno sadrži određenu postavku, jer se kroz prozor naziru predmeti domaćinstva. (45.274672, 20.371261)

21

Elekova vila (Opština Zrenjanin, Zrenjanin) Kuća nekadašnjeg direktora Šećerane • Izgrađena 1911, zaštićena je kao spomenik kulture. Zgrada je tokom 2007 sanirana i restaurirana. (45.3629759, 20.4080888)

24

Stablo belog duda, Belo Blato (Belo Blato, opština Zrenjanin) Okovani čvornovati starac u centru sela • Stablo se nalazi u samom centru i lako ga je pronaći. Izgleda kao karakter iz horor filma - mnogoruko, čvornovato, moćno, okovano stablo... da li je živo? Stablo je zaštićeno kao spomenik prirode. (45.2734958, 20.3755)

25

Vetrenjača, Belo Blato (Belo Blato, Opština Zrenjanin) Selo na kraju puta, div na kraju sela • Vetrenjača se nalazi u okviru privatnog poseda. Bez isključive dozvole vlasnika, objekat se može razgledati samo preko ograde, udaljene tridesetak metara. (45.265713, 20.366998)

27

Dvorac Danijel, Konak (Konak, opština Sečanj) I jednostavan i lep • Izgrađen je 1898. godine. Predstavlja spomenik kulture od velikog značaja. U zgradi se nalazi osnovna škola. Na fasadi se uočava interesantan raspored prozorskih otvora. Izlaz sa južne strane je malo bogatiji dekoracijom od ostatka zgrade. (45.310305, 20.912994)

26

Carska Bara (Belo Blato, opština Zrenjanin) Carska bara - carstvo ptica i oaza tišine • Carska bara je prirodno (rečno) jezero. Na ulazu u zaštićeni deo je izletište sa ugostiteljskim objektom. Do vidikovca se može stići brodićem kli plovi kanalom Stari Begej i vozi jednom ili dva puta dnevno u sezoni. Inače, do vidikovca vodi pešačka staza, paralelno sa kanalom, kroz retku šumicu. Jedina prepreka su 3,5 km, par srušenih stabala i malo korova. Staza se kosi radi prolaza, ali ne šire od 1 m, jer je i trava obuhvaćena zaštitom. (45.26, 20.405)

Put Bašaid - Kikinda, nepregledna žitna polja